

Філологія у Житомирському педуніверситеті ім. І. Франка

Відкриття Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка та його ровесника філологічного факультету тісно пов'язано з перебудовою системи народної освіти, яку активно здійснював український уряд протягом 1918-1919 років. Це зумовлювалося тим, що стан освіти на Волині перебував на досить низькому рівні. Так, у зверненні Волинської губернської шкільної ради до губернських зборів (1916) указано, що в 32-х початкових училищах більшість учителів не має відповідної педагогічної освіти, а в школах губернії бракує 200 учителів. З навчальних закладів на Волинь щороку потрапляло лише 5-6 випускників. До речі, серед таких випускників був Олександр Петрович Довженко. До Житомира він приїхав у 1914 році після закінчення Глухівського учительського інституту й працював в училищах до 1917 року.

Ідея відкриття вищої української школи в Житомирі плекалася серед місцевої інтелігенції не один рік. Адже в другому десятиріччі ХХ століття вже працювали російський, польський та єврейський учительські інститути, і лише з 25 січня 1918 року почали діяти дворічні педагогічні курси для підготовки вчителів україномовних шкіл та училищ. У травні 1919 року губком Волині порушив перед урядом України клопотання про відкриття в Житомирі учительського інституту, і в серпні того ж року було прийнято урядовий документ під назвою «Законопроект про утворення Житомирського вчительського інституту». Офіційне відкриття навчального закладу відбулося 16 жовтня 1919 року. До новоствореного ВНЗ перейшла частина викладачів і слухачів дворічних учительських курсів, які стали і працювати, і навчатися на чотирьох факультетах: словесно-історичному, фізико-математичному, природничо-географічному та дошкільно-позашкільному. Протягом десятиріч назви факультетів змінювалися, деякі з них закривалися. Так, словесно-історичний факультет пізніше називався мовно-літературним, історико-філологічним, філологічним тощо. Це залежало від зміни назви інституту: ІНО, соцвиху, учительського, педагогічного... Деканами словесно-історичного факультету у 20-х роках були обрані О. Фотинський, Є. Ненадкевич, М. Янович.

Для новоствореного ВНЗ було виділено приміщення першої чоловічої гімназії, у якій свого часу навчалися В. Короленко, майбутній президент Української Академії Наук В. Липський, а також майбутні академіки П. Тутковський, В. Омелянський, М.

Усанович, професори В. Підвисоцький, І. Фещенко-Чопівський та інші відомі вчені й громадські діячі України.

На посаду першого ректора інституту було запрошено відомого на той час лінгвіста, знавця української мови Петра Никандровича Абрамовича, який доклав багато зусиль для добору й згуртування педагогічного колективу, а також і до зміцнення матеріальної бази інституту. Проблема педагогічних кадрів для ВНЗ в основному вирішувалася на місці. Річ у тім, що в Житомирі задовго до створення інституту діяв Волинський науково-дослідний музей, навколо якого групувалася міська прогресивна інтелігенція: учителі гімназій, шкіл, семінарій та ін. Вони утворили своєрідне наукове товариство, з членів якого і формував викладацький склад інституту П.Н. Абрамович.

На посади викладачів ВНЗ було запрошено відомого дослідника Волині, метеоролога М.Т. Кудрицького, праці якого відзначалися на виставках у Києві й Парижі, фольклористів-етнографів М. Коробку і В. Кравченка, історика О. Фотинського, літературознавців Є. Ненадкевича та І. Смирницького, мовознавця (згодом автор підручника з української мови для молодших класів) Є. Бражникова, педагога І. Афанасьєва, біолога В. Скорохода та музикознавця М. Гайдая – батька майбутньої оперної співачки З.М. Гайдай. Перші вчені звання одержали: професора – П. Абрамович, доцента – Є. Бражник.

Викладачами й працівниками інституту протягом перших місяців роботи закладу було обладнано багато наукових кабінетів і лабораторій, формувався бібліотечний фонд. Провідне місце займали кабінети літератури, історії, фольклору, етнографії та педагогіки, при якому діяв педагогічний музей і майстерня з виготовлення засобів унаочнення навчальних предметів.

У кінці 1920 року інститут одержує статус Інституту народної освіти.

Таким чином, надаючи широкі можливості молоді здобувати вищу освіту, Житомирський ІНО стає у 20-х роках і значним центром науково-педагогічної думки та всього культурного життя краю. З нагоди 70-річчя від дня народження І.Я. Франка та 10-річчя від дня його смерті у 1926 році інституту було присвоєно ім'я великого Каменяра. Це було зумовлено тим, що територіально Житомирський ІНО розташований найближче до батьківщини великого українського письменника – Галичини, яка перебувала тоді під владою Польщі. Пізніше ВНЗ одержить статус інституту соціального виховання, а в 1934 р. – статус Житомирського державного педагогічного інституту імені Івана Франка з чотирирічним терміном навчання. Паралельно при

ньому функціонував також учительський інститут із дворічним терміном навчання, у якому були мовно-літературний та природничо-географічний факультети. У 1938 р. було створено два мовно-літературних факультети. На одному готували вчителів для середніх шкіл, а на другому – для семирічних. З 1936 року стали діяти заочний та вечірній відділи. У 1936 р. на всі відділи було прийнято понад 800 студентів.

В інституті проводили значну навчальну, наукову й педагогічну роботу. Уже в 1926 р. вийшло два томи «Наукових записок», у яких із дослідницькими статтями виступили викладачі Є. Ненадкевич, А. Абрамович, І. Поповська, В. Скороход, учасники франківського семінару студенти А. Кирилишин, О. Романовська, І. Дудченко та ін. Серед цих статей заслуговують на увагу такі, як «Франко і проблеми читачівства» Є. Ненадкевича, етнографічні записки П. Абрамовича, у яких автор розповів про історію створення інституту.

Вихід наукових записок певною мірою підсумовував перший період діяльності інституту, засвідчував зростання наукового й педагогічного рівня його викладачів та фахового рівня випускників. Того ж року була створена кафедра української мови і літератури, яку очолив Є. Ненадкевич. Та недремне око сталінської репресивної машини не залишило поза увагою викладацький склад педінституту. Масові репресії проти української інтелігенції чорною хмарою пройшлися і над його викладачами та студентами. Про погромницьку політику уряду проти наукових кадрів свідчить хоч би той факт, що на початку 30-х років сімнадцять викладачів інституту було заарештовано й засуджено до різних термінів ув'язнення за «шпигунсько-диверсійну роботу». Серед репресованих були ректор інституту, філософ Василь Пилипович Гоца, якого призначили на цю посаду в 1928 р. після Кліма Йосиповича Коника, та декан словесно-історичного факультету Євген Олександрович Ненадкевич. Життєвий шлях цих учених, як і їхні скалічені долі, – яскравий приклад організованого нищення, що його зазнав цвіт української інтелігенції. У 1937 р. були розстріляні колишні ректори вузу В. Гоца та К. Коник, викладачі О. Пантелєєв і І. Журавський, студент С. Докійчук та ін.

Архівні матеріали засвідчують, що репресований «Гоца Василь Пилипович, 1885 року народження, українець, службовець, з вищою освітою – філософ, до арешту працював ректором інституту народної освіти в м. Житомирі, професором української літератури» (Із статті «Ректор Волинського». Автор Є. Гасай. Газ. «Радянська Житомирщина» 19 січня 1993 р. Зберігається в автора цієї статті).

Василь Пилипович Гоца народився в селянській сім'ї Озерна Зборівського району на Тернопільщині. Навчався у Віденському та Львівському університетах. Мобілізований до австрійської армії під час першої світової війни, В. Гоца потрапив у полон і перебував у сибірських таборах, а після громадянської війни залишився працювати в Україні. Його образ змалював у романі «Стара фортеця» відомий письменник В. Беляєв, якого навчав В. Гоца в Кам'янець-Подільській художній школі. За постаттю Печериці бачимо людину, яка мала своє справжнє прізвище та ім'я, у рядках письменника – правду про його активну діяльність на ниві відродження української духовності. У романі досить рельєфно змалювано образ і культурологічну діяльність В. Гоци. Автор пише, що в їхнє місто прибув з Харкова «новий завідуючий окружним відділом народної освіти Печериця. Низенький вусатий чоловік у штанях галіфе, високих жовтих чоботях і простій полотняній сорочці з вишивкою на всі груди... Після приїзду став дуже помітною людиною в нашому маленькому і тихому місті... Він підсовував усім якийсь строгий циркуляр, у якому беззаперечно було написано, що всі педагоги на Україні зобов'язані вчити дітей тільки «по-українському». Достовірність В. Гоци як прототипу Печериці засвідчує львів'янка О. Ерн у листі до тернопільського краєзнавця Є. Гасая. Батько О. Ерн був директором художньої школи в Кам'янці-Подільському, й у неї збереглися фотографії батька разом з В. Гоцюю. (Див. статтю Є. Гасая «Ректор Волинського», газ. «Рад. Житомирщина» 19 січня 1993 р. Зберігається в автора цієї статті).

У листопаді 1928 р. В. Гоцу було призначено ректором Житомирського інституту народної освіти. В інституті на повну силу розкрилися його здібності як організатора вже великого на той час викладацького колективу, а також як професора кафедри української літератури. До речі, у 1931 р. в інституті вже діяли окремо кафедра української мови та української літератури. На чотирнадцяти кафедрах у 1933 р. працювало 13 професорів, 9 доцентів і 8 асистентів, контингент студентів становив 850 чоловік. Кількість студентів постійно збільшувалася за рахунок молоді з глибинних районів Волині. Постає необхідність, окрім утвореного в 1926 р. робітничого факультету з денним і вечірнім відділами, відкрити в 1929 році ще й відділ заочного навчання. Інститут при активній діяльності ректора В. Гоци та численного педколективу ставав свого роду навчально-методичним центром, з міцною навчальною і матеріальною базою. Створювалися навчальні кабінети й лабораторії, розширювалися ті, що були раніше. Інститут мав

свій ботанічний сад, метеорологічну станцію, фізичну лабораторію, майстерні, музей, бібліотеку, в якій нараховувалося понад 120 тисяч книг. У протоколі засідання комісії з перевірки й чистки осередків КП (б) У в Житомирі йдеться про відкриті збори партосередку Волинського інституту народної освіти від 29 липня 1929 року і дається позитивна характеристика його ректорові. У цьому документі записано, що «Гоца Василь Пилипович, член партії з січня 1918 р., за походженням селянин. Освіта вища. Ректор ІНО. В Червоній армії служив з 1918 року. До 1917 року вчився, вчителював. Був членом Української радикальної партії східної Галичини з 1902 до 1914 року. Інтелігент. Учитель. Партійну й громадську роботу виконує». (Див. згадану статтю Є. Гасая).

Здавалося, шлях до застосування своїх сил, таланту, досвіду та творчості відкрито. Але за сфабрикованою справою В. Гоцу було звинувачено в «контрреволюційній діяльності» і «шпигунстві» й третього серпня 1933 року заарештовано Житомирським міськвідділом ДПУ.

Жорстокі багаторічні випробування випали й на долю члена першої вченої ради інституту, декана словесно-історичного факультету у 20-х роках, професора кафедри української мови і літератури Євгена Олександровича Ненадкевича. Активний дослідник творчості Т.Г. Шевченка та І.Я. Франка з 1929 року зазнає постійних переслідувань репресивних органів радянської влади. Про свої поневіряння він із боєм пише в автобіографії: «В 1929 р. був під слідством в ДПУ з підозри у причетності до організації СВУ; слідство скінчилося звільненням з-під арешту без будь-яких обмежень і з поверненням на педагогічну роботу.

У 1933 році був звільнений із Ніжинського педінституту за звинуваченням у буржуазно-націоналістичних помилках у моїх працях. В 1934 році реабілітований (постанова Секретаріату ЦБ СНР від 16.X.1934 р.) і з цього часу по 1947 р. працював у РСФСР (тодішній Нарком освіти Затонський, до якого я звертався щодо реабілітації, відмовив мені в роботі на Україні): у Мордовському, Пермському (Молотовському), Івановському педінститутах, у середній школі м. Подольська Московської області, в Московських вузах... У 1947 р. у зв'язку з погіршенням стану здоров'я переїхав до Житомира (після матері залишилося для мене приміщення), щоб доживати там віку на пенсії та працювати головним чином над творчістю Шевченка, тримаючи науковий зв'язок з Інститутом Української літератури АН УРСР». (Оригінал листа зберігається в житомирського вчителя В. Білобровця).

Нелегкі шляхи пройшли й інші репресовані викладачі та студенти. У результаті арештів та переслідувань у другій половині 30-х років значно знизився науковий потенціал професорсько-викладацького складу інституту. У 1939 році на кафедрах працювало лише 2 професори, 3 доценти, 2 кандидати наук, а майже 60 викладачів не мали наукових ступенів та учених звань. Учена рада й ректор А.В. Павловський протягом 1939-1941 рр. стали формувати викладацький склад із випускників ВНЗ та досвідчених учителів щойно створеної Житомирської області (вересень 1937 р.). Серед них були М.Б. Храмой, Н.І. Михайлова, Г.А. Матюшенко, Ю. Ковмір та ін.

Започаткована в ті далекі роки, ця традиція продовжується й нині ректором університету професором І.М. Кучеруком.

Незважаючи на важку атмосферу в суспільному й політичному житті країни, викликану масовими репресіями, викладацький колектив інституту продовжував готувати кадри для шкіл не тільки Житомирської області, а й інших областей України. За три передвоєнних роки педагогічний і вчительський інститут закінчили понад 2000 випускників.

З початком Великої Вітчизняної війни більшість викладачів та студентів пішли на фронт та в партизанські загони. Немало з них загинули в боях, зокрема, й ректор А.В. Павловський (1909-1944).

На новий 1944 рік Житомир було звільнено від фашистських окупантів, а першого вересня інститут відкрив двері для нового поповнення студентів. Спочатку в інституті було два факультети: історичний і мовно-літературний, пізніше вони стали відділами у складі одного факультету. На кафедри повернулося багато довоєнних викладачів і молодь, яка закінчила інститут до війни та була запрошена на викладацьку роботу. Серед них – Д.А. Коломієць, М.Б. Храмой, М.У. Каранська та ін.

У 1945 р. відбувся перший випуск історико-філологічного факультету, який закінчили 27 філологів, 10 істориків та 12 студентів заочного відділу.

У післявоєнні роки знову почав зростати науковий потенціал інституту й факультету. У 1949 р. в інституті вже працювало 56 викладачів, серед них – 6 кандидатів наук і 3 доценти. Серед викладачів-філологів кінця 40-х і початку 50-х років варто назвати завкафедри української мови Т.В. Баймута (автора відомого педвузівського підручника на той час «Старослов'янська мова»), завкафедри української літератури О.О. Бойка, викладачів І.І. Стебуна, І.І. Шанюка, Я.Ф. Ривкіса, П.К. Сербіна, Є.Є. Кудрицького, М.М. Богдана,

Л.Т. Пивоварського та ін. Викладачі Т.В. Баймут, Г.І. Сарнацька та вчителька Г.А. Щасна в 1958 році видали підручник із російської мови (синтаксис) для шкіл, за яким тривалий час навчались учні в школах республіки.

У 1956 році після закриття Бердичівського педагогічного інституту його мовно-літературний факультет приєднали до Житомирського педінституту як відділ із чотирьохрічним навчанням. На історико-філологічному факультеті Житомирського педінституту з п'ятирічним терміном навчання почали готувати вчителів широкого профілю за спеціальностями „українська мова і література та іноземна мова” і „російська мова і література та іноземна мова”. Студенти історичного відділу були переведені до Луцького педінституту, і факультет став іменуватись філологічним. У післявоєнні роки деканами факультету працювали С.Т. Радчук-Павленко, С.П. Щерба, Г.К. Кисельов, І.Ф. Роздобудько, С.О. Пультер, І.М. Плотницька. З 1998 року – професор Л.С. Монастирецький.

З 1968 р. до 1972 р. на факультеті навчалися студенти з Узбекистану, а з 1972 р. до 1993 р. – студенти з Казахстану.

Серед вихованців факультету є немало вчителів, які мають державні нагороди та почесні звання. Свого часу навчалися на факультеті письменники Д. Окийченко, М. Клименко, В. Грабовський, М. Сич, М. Пасічник, І. Ліберда, В. Даниленко та ін.

Письменник В. Даниленко упорядкував і видав три книги творів письменників-житомирян. Це «Опудало», «Вечеря на дванадцять персон» та «Квіти в темній кімнаті».

Багато викладачів та студентів факультету підготували й видали збірки поезій. Так, професор П.В. Білоус видав збірки «Преображення» (Житомир, 1999) і «Отже» (Житомир, 2001 р.), старший викладач В. Шинкарук – збірку «Перелітні дощі» (Житомир, «Авжеж», 1999), доцент А. Лісовський – збірку «Роздуми» (Житомир, 1999), професор М. Никончук – збірку «Голгофа» (Житомир, «Полісся», 2001 р.) та ін. Випускниці факультету І. Шинкарук, А. Рюмшина, Т. Павлінчук теж дебютували першими збірками поезій. Під керівництвом професора П.В. Білоуса в університеті виходить літературний часопис «Філео + Логос» (Люблю + Слово), у якому друкують свої твори студенти-філологи.

Протягом останніх років на факультеті проведено низку наукових конференцій, які засвідчують про увагу до проблем сучасного літературознавства та творчості українських письменників. Серед них варто назвати Всеукраїнські наукові конференції, присвячені творчості Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка,

Лесі Українки, І. Котляревського, Г. Сковороди, М. Коцюбинського, М. Рильського, Б. Тена (М. Хомичевського), О. Ольжича, В. Земляка та ін. З 1992 року на факультеті щороку проводяться Огієнківські читання.

На факультеті часто бували й зустрічалися зі студентами М. Рильський, А. Малишко, Остап Вишня, О. Гончар, М. Стельмах, Є. Гуцало, В. Шевчук, О. Мусієнко, І. Драч, Є. Дудар та ін.

З 1992 року на факультеті діє аспірантура, а з 2000 року проводиться підготовка магістрів. Більше десятка аспірантів готують нині дисертаційні дослідження під науковим керівництвом професорів О.С. Чиркова, А.С. Монастирецького, П.В. Білоуса.

Належним чином поставлено на кафедрах факультету роботу з розробки й читання спецкурсів і спецсемінарів, які сприяють активізації навчальної діяльності та спрямовані та малодосліджені проблеми лінгвістики, літературознавства, методики викладання філологічних дисциплін у школі. Спецкурси і спецсемінари орієнтують студентів на роботу в школі й обираються ними за власними уподобаннями. Для їх проведення залучаються найдосвідченіші викладачі, які постійно ведуть наукову роботу. У 2000-2005 навчальному році загальна кількість спецкурсів і спецсемінарів – 27. Серед них варто назвати такі, як «Література української діаспори» (проф. А.С. Монастирецький, «Сучасний літературознавчий процес» (проф. П.В. Білоус), «Складні питання синтаксису у вузівській програмі (доц. Г.К.Конторчук, ст. викл. В.В. Власенко), «Взаємозв'язки у вивченні української і зарубіжної літератур в середній школі» (доц. Н.М. Білоус, доц. А.М. Лісовський), «Особливості розвитку літератур країн СНД» (проф. Чирков О.С.) та ін.

У 1989 році філологічний факультет одержав нове приміщення. Тепер тут навчається 945 студентів стаціонарної та 930 студентів заочної форми навчання. На п'яти кафедрах працює понад 50 викладачів, серед яких чотири доктори наук, професори, 15 кандидатів наук. Заслужений працівник вищої школи, Заслужений працівник освіти, Заслужений працівник культури, десять відмінників освіти України.

На факультетах склалися відповідні наукові школи. Так, професор О.С.Чирков здійснює керівництво науковою школою «Історія і теорія драми», проф. А.С. Монастирецький – «Література української діаспори», проф. П.В. Білоус – «Історична поетика української літератури», доцент В. Мойсієнко – «Мова історичних пам'яток».

Велика увага на кафедрах факультету приділяється науковій роботі. Основні її напрямки: історія та теорія літератури, поліська діалектологія, лінгвостилістика та методика викладання мов і літератур. Помітний вклад у дослідження й вивчення поліської діалектології зробив нині покійний завідувач кафедри української мови професор М.В. Никончук. Він автор монографій «Матеріали до лексичного атласу української мови» (К., 1973), «Лексичний атлас правобережного Полісся» (К., 1993 р.) та ін. Протягом багатьох років плідно працював над питаннями викладання української мови у ВНЗ доцент М.М. Богдан. Разом зі старшим викладачем В.В. Власенком вони видали посібники для вчителів «Рідне слово повнозвучне» (Житомир, 1993), а для студентів – «Види фонетичного і синтаксичного аналізу» (Житомир, 1998 р.).

Є певні наукові здобутки й на інших кафедрах. Так, протягом останніх років члени кафедри української літератури видали низку монографій і навчальних посібників. Зокрема, професор П.В. Білоус видав монографії «Творчість В. Григоровича-Барського (К., 1985 р.) та «Українська паломницька проза» (К., 1999), професор А.С. Монастирецький – монографію «Позитивний герой української прози» (К., 1983) та навчальний посібник для середніх шкіл, ліцеїв та гімназій «Українська література. Імена і долі письменників» (К., 2001 р. у співавторстві), доцент В.Т. Чайковська – навчальний посібник «Роде наш красний» (Житомир, 1995). Кафедрою підготовлено й видано збірники наукових статей, присвячених творчості Василя Земляка (1998 р.) та Лесі Українки (2001 р.).

Завідувач кафедри методики викладання мов і літератур професор С.О. Пультер у співавторстві з доцентом А.М. Лісовським видрукували підручник із зарубіжної літератури для 6-го класу та навчальний посібник «Методика викладання української літератури в середній школі» (Житомир, 2000 р.).

Низку підручників і навчально-методичних посібників підготовлено й видрукувано членами кафедри зарубіжної літератури. Зокрема, професор О.С. Чирков видав монографії «Эпическая драма. Проблемы теории. Поэтика» (К., 1988 р.), „Бертольд Брехт. Життя і творчість” (К., 1981 р.), «Творящая личность» (Житомир, 2001). Кафедра зарубіжної літератури працює над кількома проблемами, зокрема такими, як вивчення зарубіжної літератури в середній школі, актуальні проблеми теорії та історії літератури, притчово-алегоричний напрям у літературі та ін.

Колектив кафедри слов'янських мов працює над науковою темою «Теоретична і методична підготовка вчителя-словесника

до роботи в школі». Завідувач кафедри Н.К. Місяць опублікувала посібники для вчителів «Вивчення частин мови в умовах двомовності» (Житомир, 1987) та «Збірник текстів з російської мови для 5-9 класів» (Житомир, 1999). До кола наукових інтересів викладачів кафедри слов'янських мов входять також проблеми україністики, полоністики, порівняльного дослідження слов'янських мов та ін.

Свої наукові праці викладачі, а також аспіранти, магістранти, студенти мають можливість друкувати у «Віснику Житомирського педагогічного університету», який видається з 1998 року, а також у журналі «Волинь-Житомирщина». Має університет і свій видавничий центр, де також друкуються праці викладачів університету.

Професорсько-викладацький склад факультету тісно співпрацює з органами народної освіти, ліцеями, коледжами. Багато викладачів читають лекції в обласному інституті післядипломної перепідготовки вчителів. Це, зокрема, професори О.С. Чирков, А.С. Монастирецький, П.В. Білоус, С.О. Пультер, доценти В.Т. Чайковська, Н.К. Місяць та ін.

В університеті змістовно проходить дозвілля студентів. Так, на філологічному факультеті працює 6 гуртків художньої самодіяльності, літературна студія, «Клуб молодого словесника». Студенти факультету беруть участь у народному хорі «Ятерів», у танцювальному колективі «Сузір'я», студентському театрі. Немало студентів є переможцями та призерами Всеукраїнських олімпіад та майстрами спорту.

У 1999 році педагогічному інституту було надано статус університету, який названо ім'ям І.Я. Франка. З 2001 року в університеті знову почав функціонувати історичний факультет. У зв'язку з цим відкрито нові кафедри. Тепер їх в університеті 8. На філологічному факультеті введено нові спеціальності – «Українська мова і література та редагування освітніх видань», «Видавнича справа». Щороку вводяться в навчальні плани нові спецкурси та спецсемінари з проблем викладання мов і літератур. Відкриття аспірантури при кафедрах української мови, української літератури та зарубіжної літератури дає можливість готувати викладацькі кадри в умовах університету.

За останнє десятиріччя значно зміцніла матеріальна база університету. Нині на кожній кафедрі є комп'ютери, телевізори та інше обладнання, яке сприяє вдосконаленню навчального процесу. Розширюються міжнародні зв'язки кафедр. Зокрема, кафедра слов'янських мов забезпечує ведення факультативів із польської та чеської мов. Щороку кращі студенти виїжджають на мовну практику до вищих навчальних закладів Польщі.

Філологічний факультет – найбільший і найстаріший факультет університету. Він має свої давні й міцні традиції, наукові школи, був і залишається центром української духовності та культурного життя області. Його кращі традиції нині продовжують нові покоління викладачів та обдарована студентська молодь. У складі університету філологічний факультет увійшов у XXI століття з новими планами й задумами, над реалізацією яких і працює професорсько-викладацький колектив.